

task of the article is to evaluate the level of development and modernization of tourism industry in conditions of creating the united territorial communities (UTC) in Volyn region. It was ascertained that research of the modern state and role of the tourism industry in united territorial communities were not realized properly. The scientific researches on this subject are analyzed. United communities in sections of the administrative districts were characterized. Main problems of development of the united territorial communities were researched. Some recommendations for development of the industry's state during structural transformations in local authorities' functions were given. Conclusions and prospects for further research on this issue were given.

Key words: tourism, tourist attractions, tourism infrastructure, united territorial community, decentralization of the power, Volyn region.

Стаття надійшла до редколегії
02.04.2018 р.

УДК 911.3:338.482 (910)

**Ірина Мандрик,
Ірина Медведєва**

Туристично-країнознавчі особливості розвитку туризму на острові Балі

Розглянуто особливості та тенденції розвитку туризму на о. Балі з позицій туристичного країнознавства. Проаналізовано динаміку й географічну структуру туристичних потоків. Названо основні види туризму на Балі. Визначено головних країн-постачальників іноземних туристів на острів. Виявлено, що в останні роки лідируючі позиції серед держав-постачальників займають Австралія та Китай, натомість зменшився потік туристів із країн Європи. Названо й схарактеризовано найважливіші курорти острова та туристичні дестинації (Нуса Дуа, Санур, Джимбаран, Танжунг Беноа, Убуд, Денпасар). Проаналізовано готельну базу острова й названо найкращі його готелі. Зазначено основний аеропорт та розкрито динаміку туристичних прибуттів. Визначено головні проблеми й перспективні напрями розвитку туризму на Балі.

Ключові слова: туризм, туристичний потік, види туризму, туристична дестинація, Балі.

Постановка наукової проблеми та її значення. Балі – основна туристична дестинація Індонезії. Туристична сфера на острові розвивається швидкими темпами. Із кожним роком кількість іноземних туристів збільшується в декілька разів. Розбудова рекреаційно-туристичної галузі на Балі та посилення її впливу на економічний розвиток належать до пріоритетних напрямів розвитку господарства Індонезії. Відтак дослідження особливостей розвитку туризму на Балі досить актуальне, оскільки острів є одним із найпопулярніших і найбільш відвідуваних місць у світі.

Аналіз досліджень із цієї проблеми. Вивчення туризму на Балі стосуються праці як і вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Л. Дьомін [1] називає головні види туризму на Балі. Провідні курорти Балі описано в працях Л. Хоффман [8], а також у статті К. Хастінгс [7], яка характеризує окремі туристичні атракції Балі. У публікації Фахвані Й. Ранкуті й Т. Райта [4] проаналізовано готельну базу Балі. Аналіз головного аеропорту Балі здійснює Д. Вігуна у статті [10]. Міністерство туризму Індонезії [3] визначило проблеми та перспективи розвитку туризму на Балі.

Мета статті – туристично-країнознавчий аналіз сучасних особливостей розвитку туризму на Балі. Згідно з поставленою метою виконано такі **завдання:** проаналізувати динаміку та структуру туристичних потоків на о. Балі; охарактеризувати найважливіші туристичні центри острова; розкрити готельну базу; визначити проблеми й перспективи розвитку туризму на Балі.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Найпопулярніше туристичне місце в Індонезії – це о. Балі. У 2016 р. Балі відвідало 4,9 млн осіб. Найбільші потоки туристів прибували з Австралії, країн Східної Азії, Європи та США [5].

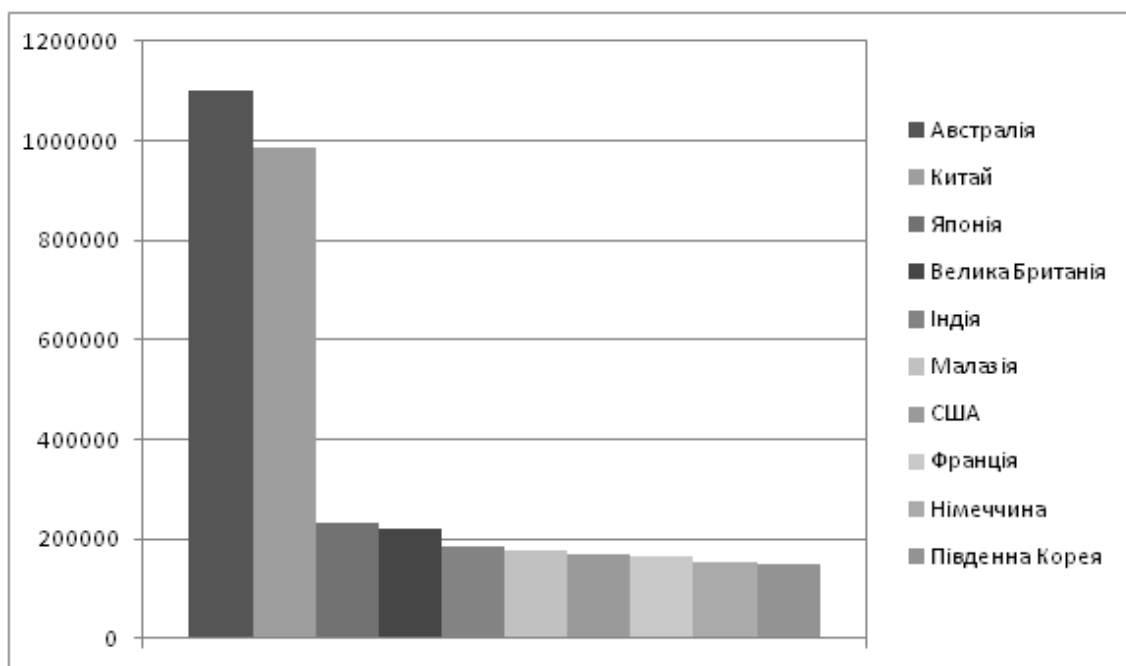

Рис. 1. Географічна структура в'їзного потоку туристів на Балі у 2016 р. [5]

Багаті та різноманітні природно-рекреаційні й культурно-історичні ресурси Балі дають змогу розвивати такі види туризму: курортно-пляжний, лікувально-оздоровчий, культурно-пізнавальний, гастрономічний, паломницький, спортивний тощо [1]. Розміщення Балі на узбережжі Індійського океану та Балійського моря й сприятливий клімат визначають розвиток купально-пляжного туризму. На о. Балі є велика кількість туристичних атракцій, які приваблюють туристів з усього світу. Насамперед, тут міститься найкращі пляжі Індонезії. Зокрема, це Кута – перлина о. Балі, один із найкращих пляжів Азії. «Waterbom Bali» – аквапарк, що лежить у самому центрі Кути, привертає увагу чималої кількості туристів, зокрема цілі сім'ї. Кута приваблює туристів своєю різноманітністю, на його території наявна велика кількість кафе, магазинів, ресторанів, SPA-салонів тощо. Також пляж популярний серед любителів серфінгу. На західному узбережжі Балі є м. Семіньяк. Основні бари й ресторани розміщено на одній вулиці (Jalan Petitenget), що значно спрощує одноденний візит. Тут також є пляжний клуб «Potato Head» – один із найвідоміших на Балі [7]. Серед найпопулярніших курортів Балі – Нуса Дуа, елітний туристичний курорт. На території Нуса Дуа розміщено близько десятка п'ятизіркових готелів, які мають власні пляжі, басейни, тенісні корти тощо [8]. Ще одним місцем для серфінгу на Балі є район Чангу. У цьому районі відпочивають здебільшого європейці. Тут розміщено пляж Ехо, оточений різними кафе та ресторанами. Танжунг Беноа лежить на півдні Балі і є більш доступною альтернативою Нуса Дуа. Танжунг Беноа – центр водних видів спорту, таких як серфінг, дайвінг тощо. Танжунг Беноа добре пристосований для сімейного відпочинку.

Кандідаса – колишнє рибальське село, а сьогодні – один із курортів, який активно розвивається на Балі. Його пляжі переважно з темно-сірим вулканічним піском. У межах курорту наявний невеликий пляж із білим піском White Sand Beach. Недалеко від нього – мальовничі скелі з багатим підводним світом. На центральній вулиці міста – низка дрібних магазинів і по-сімейному затишних кафе та ресторанів. Найбільш відома пам'ятка узбережжя – Пура Канді Даса – храм із водяними ліліями, присвячений богині родючості Хариті [2].

Санур – один із найстаріших і найспокійніших курортів на о. Балі, золота середина між Кутою й Нуса Дуа. Санур приваблює туристів своїми білосніжними пляжами, спокійною розкішшю прибережних кварталів і висококласних готелів. Санур належить до головних курортів на Балі, але значно поступається Куті в розмаїтті нічних розважальних закладів. Більшість іноземних консульств та представництв розміщено в Санурі. Кращі місця на узбережжі зайняті п'яти- й чотиризірковими готелями з великими територіями, більшість недорогих готелів розміщено на деякій відстані від пляжу. Уважається, що найкращий пляж у Санурі – це пляж готелю «Grand Bali Beach». Туристи з

інших готелів можуть вільно тут відпочивати. Більшість ресторанів Сануру сильно орієнтовані на туристів – і стандарти обслуговування тут високі. Невеликі місцеві ресторанчики пропонують хороший вибір недорогих традиційних індонезійських страв. Тут є кілька нічних клубів і барів, хоча атмосфера в них більш формальна, а напої дорожчі, ніж у Куті.

До курортної зони Ловіна Біч входить кілька сіл. У Калібукбуку міститься основна частина готелів, ресторанів і барів, так що це місце можна назвати центром Ловіна Біч. Море в Ловіна надзвичайно спокійне, практично без хвиль, дуже тепле, ідеально підходить для відпочинку з дітьми. Усі пляжі з чорного вулканічного піску, однак не дуже доглянуті. У районі Ловіна Біч туристи можуть займатися дайвінгом і снорклінгом. Ловіна Біч відомий також тим, що до його берегів підходять дельфіни. Щоранку від берега відправляються човни з туристами, які хочуть поспостерігати за прекрасними морськими тваринами. Недалеко розміщений відомий дельфінарій, у якому можна не лише поспостерігати за дельфінами, а й скупатися разом із ними. За декілька кілометрів на захід від Ловіна Біч наявні гарячі джерела Банджар. Тут у штучно влаштованому тропічному саду є кілька невеликих басейнів, наповнених гарячою мінеральною водою.

Джимбаран – елітний курорт на південному заході Балі, колишнє рибальське село, яке перетворилося на один із найпрестижніших курортів острова. Цей курорт має розкішні пляжі з пологим піщаним дном, що робить можливим купання і під час відпливу, і прекрасні види заходу. Більшість готелів у Джимбарані – це готелі вищого класу з великими територіями, що виходять до моря. Джимбаран, передусім, відомий серед любителів морепродуктів. На відстані півтора кілометра вздовж бухти розміщувались один за одним ресторани морської кухні [2].

Денпасар – столиця о. Балі з 1958 р. На території міста можна побачити велику кількість пам'яток, зокрема це Музей Балі, де виставляються предмети, пов'язані з історією острова (маски, картини, скульптури тощо), а також предмети доісторичного періоду. У Денпасарі розміщений Храм Маоспахіт, побудований ще в XIV ст. На території міста є Центр мистецтв, який уключає три художні галереї, а також амфітеатр. Щорічно на території Центру проводять найбільший Фестиваль танців Індонезії [7].

Паломницький туризм активно розвивається на острові, оскільки Балі – це «острів тисячі храмів». Найбільшим храмом тут вважають Бесакі. Храм присвячений засновникам селища Бесакі, а також Бетару Вішну – Богові життя й води. Храм Тана-Лот – це ще один із храмів острова. Через його сакральний статус лише істинно віруючі мають право заходити до храму.

Храм Улувату побудовано ще в XI ст., для балійців він є одним зі святих місць на острові. Мешканці острова поклоняються двом богиням: Рудре – богині вітру й бурі, а також богині моря – Деві Лаут. Храм популярний серед туристів і завдяки наявності мавп, котрі проживають на його території [9]. Убуд – давнє місто в центральній гірській частині Балі. Місто вважають культурним центром острова. На території Убуда наявна велика кількість музеїв. Найвідоміший музей – Музей Пурі Лукісан, заснований у 1956 р. Музей відомий великою кількістю картин, які датуються різними періодами історії, а також ювелірною галереєю та галереєю батика. Також популярними музеями є Дім-музей художника та скульптора Лемпада, Музей балійського мистецтва на сході Убуда в селі Пенгосекан. У селі Мас розміщено центр різьби по дереву.

Найпопулярніша туристична дестинація на території Убуда – Ліс Мавп. Тут живе понад 200 мавп, яких люблять годувати туристи. Крім мавп, тут є старий храм, який вважають сукупністю магічної сили та схованкою злих духів. Ще одне з найпопулярніших місць – Парк слонів. Відвідувачі мають змогу їх погодувати, а також відправитися на них на сафарі. Рисові тераси Тераллаланг – одна з найбільш унікальних атракцій Убуда. Вони славляться своїми прекрасними сценами рисових полів, що включають субак (традиційна Балійська кооперативна система зрошення), яка за історією була передана святим на ім'я Ріс Маркандея у XVIII ст. Тегаллаланг утворює три найбільші чудові терасові ландшафти в регіоні Убуда та й в інших місцевостях, зокрема в селах Пейен і Кампухан. Тераллалангські рисові тераси поодиноці пропонують мальовничий вигляд, який поширюється до рисових площадок на схилах через долину. Висока придорожня місцевість прохолодна й прозора, а це також відоме місце для туристів, щоб зупинитися для фотографії. Це місце популярне серед живописців та любителів природи, а поблизу виступів пропонують численні кіоски й кафе [6].

На о. Балі розміщений Міжнародний аеропорт «Ngurah Rai», який займає третє місце в країні за пасажирськими перевезеннями та є одним з основних пунктів для в'їзду туристів. У 2016 р. аеропорт обслужив приблизно 19 млн осіб [10]. Готелі на Балі представлені всіма провідними світовими брендами: Хілтон, Меліа, Конрад, Хаятт, Маріотт й ін., зосереджені в основному в Нуса-Дуа, Джимбарані та Санурі. На острові існує багато готелів, які пропонують недорогий і якісний сервіс. Найвідоміший готель в Убуді – «Висячі сади Убуду», який відомий своїм незвичайним та шикарним каскадом басейнів, уже кілька років займає перше місце у світі серед готелів у номінації «Кращі басейни готелів». Цей готель пропонує одну з чудових весільних церемоній на Балі [4].

На Балі категорія бюджетних готелів практично відсутня або, точніше, дуже мало представлена на таких курортах, як Нуса-Дуа й Джимбаран. Найбільше бюджетних готелів у Куті, Легіані та Санурі. Найдорожчі готелі розміщені в Нуса-Дуа, Джимбарані й Убуді. Готелі цих курортів вважають найкращими в Індонезії, зокрема це «The Ritz – Carlton Bali», «Four Seasons» тощо. Розвиток туризму на Балі передбачає розв'язання низки проблем, які знижують кількість іноземних прибуттів, як-от вулканічні виверження на острові, які є вагомою перешкодою для відвідування туристів; тероризм тощо. Міністерство туризму поставило мету – залучити 7 млн іноземних туристів до Балі у 2018 р. Також у межах програми «Visit Wonderful Indonesia Year 2018» Балі обрано як один із 18 пріоритетних туристичних пунктів для розвитку [3].

Висновки й перспективи подальших досліджень. В останні роки туризм на Балі розвивається швидкими темпами, про що свідчать зростання туристичних потоків і збільшення доходів від туризму. Основними відвідувачами Балі є туристи з Австралії, Китаю, США, країн Східної та Південно-Східної Азії, а також Європи. Природно-рекреаційні й історико-культурні ресурси створюють сприятливі передумови для розвитку курортно-пляжного, лікувально-оздоровчого, культурно-пізнавального та спортивного туризму. Серед пріоритетних напрямів виокремлюють гастрономічний, релігійний, розважальний й інші види туризму. Відтак перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням та аналізом упровадження програми «Visit Wonderful Indonesia Year 2018».

Джерел та література

1. Демин Л. М. Остров Балі / Л. М. Демин – Москва : Наука, 1964. – 304 с.
2. Города и курорты Балі: основные курорты и города Балі [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://bali-puteshestvie.ru/goroda-i-kurorty/obshaya-informaciya-goroda-i-kurorty-bali.html>
3. Міністерство туризму Індонезії [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://www.indonesia.travel/gb/en/news/indonesia-spreads-wonders-at-tourest-international-travel-fair-2018>
4. Fahwani Y. Indonesia. Food service – Hotel Restaurant Institutional / Y. Fahwani, T. Wright [Electronic resource]. – Mode of access : https://gain.fas.usda.gov/Recent%20GAIN%20Publications/Food%20Service%20-%20Hotel%20Restaurant%20Institutional_Jakarta_Indonesia_12-20-2016.pdf.
5. Global Expat. Hospitality Executive Search. 2016 a record year for Bali foreign tourist arrivals [Electronic resource]. – Mode of access : <http://globalexpatrecruiting.com/2016-record-year-bali-foreign-tourist-arrivals/>
6. Gunadi A. Tegallalang Rice Terraces in Bali / A. Gunadi [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.bali-indonesia.com/ubud/tegallalang-rice-terraces.html>
7. Hastings K. 14 Top-Rated Tourist Attractions in Bali / K. Hastings [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.planetware.com/tourist-attractions-/bali-ina-b-b.htm>
8. Hoffman L. Bali: The Ultimate Guide to the World's Most Spectacular Tropical Island / L. Hoffman // Tuttle Publishing. – 2013. – 352 p.
9. Live Journal: Храмы Балі [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://mir-mak.livejournal.com/38828.html>.
10. Wiguna D. Ngurah Rai Goes Named Top Three Airports with Best Service / D. Wiguna [Electronic resource]. – Mode of access : <https://en.tempo.co/read/news/2017/02/26/199850405/Ngurah-Rai-Goes-Named-Top-Three-Airports-with-Best-Service>

References

1. Demin L. M. Ostrov Bali / L. M. Demin – M : Nauka – 1964 – 304 s.
2. Goroda i kurorty Bali: Osnovnyye kurorty i goroda Bali [Elektronnyiy resurs]. – Rezhim dostupa : <http://bali-puteshestvie.ru/goroda-i-kurorty/obshaya-informaciya-goroda-i-kurorty-bali.html>.
3. Ministersvo turizmu Indonezii [Elektronnyiy resurs]. – Rezhim dostupa : <http://www.indonesia.travel/gb/en/news/indonesia-spreads-wonders-at-tourest-international-travel-fair-2018>

- Fahwani Y. Indonesia. Food service – Hotel Restaurant Institutional / Y. Fahwani, T. Wright [Electronic resource]. – Access mode : https://gain.fas.usda.gov/Recent%20GAIN%20Publications/Food%20Service%20-%20Hotel%20Restaurant%20Institutional_Jakarta_Indonesia_12-20-2016.pdf
- Global Expat. Hospitality Executive Search. 2016 a record year for Bali foreign tourist arrivals [Electronic resource]. – Access mode : <http://globalexpatrecruiting.com/2016-record-year-bali-foreign-tourist-arrivals/>
- Gunadi A. Tegallalang Rice Terraces in Bali / A. Gunadi [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.bali-indonesia.com/ubud/tegallalang-rice-terraces.html>
- Hastings K. 14 Top-Rated Tourist Attractions in Bali / K. Hastings [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.planetware.com/tourist-attractions-/bali-ina-b-b.htm>
- Hoffman L. Bali: The Ultimate Guide to the World's Most Spectacular Tropical Island / L. Hoffman // Tuttle Publishing. – 2013. – 352 p.
- Live Journal: Khramy Bali [Elektronnyi resurs]. – Rezhim dostupa : <https://mir-mak.livejournal.com/38828.html>.
- Wiguna D. Ngurah Rai Goes Named Top Three Airports with Best Service / D. Wiguna [Electronic resource]. – Access mode : <https://en.tempoco.com/read/news/2017/02/26/199850405/Ngurah-Rai-Goes-Named-Top-Three-Airports-with-Best-Service>.

Мандрик Ирина, Медведева Ирина. Туристическо-страноведческие особенности развития туризма на Бали. Рассматриваются особенности и тенденции развития туризма на о. Бали. Анализируются динамика и географическая структура туристических потоков. Определены основные страны-поставщики иностранных туристов на остров. Выявлено, что в последние годы лидирующие позиции среди стран-поставщиков занимают Австралия и Китай, зато уменьшился поток туристов из стран Европы. Названы важнейшие курорты острова и туристические дестинации (Нуса Дуа, Санур, Джимбаран, Танжунг Беноа, Убуд, Денпасар). Характеризуется гостиничная база острова и называются лучшие отели. Отмечается основной аэропорт острова и раскрывается динамика туристических прибытий. Определяются основные проблемы и перспективные направления развития туризма на Бали.

Ключевые слова: туризм, туристический поток, виды туризма, туристическая дестинация, Бали.

Mandryk Irina, Medvedieva Irina. Tourist-Country Studies Features of Tourism Development on the Island of Bali. The features and trends of tourism development on the island of Bali from the standpoint of tourist country studies are considered. The dynamics and geographic structure of tourist flows are analyzed. The main types of tourism in Bali are named. The main supplier countries of foreign tourists to the island are identified. It is noted that Australia and China occupy the leading position among supplier countries in recent years, while the flow of tourists from European countries has decreased. The most important resorts and touristic destinations of Bali such as Nusa Dua, Sanur, Jimbaran, Tanjung Benoa, Ubud, Denpasar are characterized. The hotel base of the island was described and the best hotels were named. The main airport was named and the dynamics of tourist arrivals was analyzed. The main problems and perspective directions of tourism development in Bali are defined.

Key words: tourism, tourist flow, types of tourism, tourist destination, Bali.

Стаття надійшла до редколегії
03.04.2018 р.

УДК 911. 3:338.48(477)

**Ірина Єрко,
Ольга Курочка**

Аналіз туристичної привабливості України на прикладі порівняння регіонів

Проаналізовано основні аспекти формування туристичної привабливості регіону. Основне завдання статті – аналіз стану туристичного ринку України, рівень послуг та туристичних потоків, визначення головних переваг та недоліків у секторі туристичної привабливості. Опрацьовано дані Всесвітньої туристської організації та Звіти щорічного економічного форуму. Вивчено головні фактори впливу на формування туристичної привабливості регіону. Проаналізовано праці науковців, котрі займалися дослідженням цієї теми на прикладі окремих регіонів

© Єрко І., Курочка О., 2018